

Кистане је највеће насељено мјесто у Буковици, налази се на десној обали Крке. Кистане је према народној пјесми "Срце Буковице". У непосредној близини су села Чучево и Руделе, а Кистањама такође гравитирају Нунић, Ивошевци и Вујасиновићи.

Почетко 20. вијека, па све до 50-тих година, Кистане су биле општинско средиште, као и у данашњој политичко-територијалној организацији Републике Хрватске. Од средине па све до краја прошлог вијека насеље је припадало бившој општини Книн.

Двије су православне цркве у Кистањама: [Црква Светог Николаја](#) освећена 1537. и [Црква Светих Ђирила и Методија](#) (у центру) из 1891. године. Недалеко од Села, на ријеци Крки, налази се манастир Крка са

Црквом Светог архангела Михаила

. У Кистањама су такође римокатоличке цркве Приказања Блажене Дјевице Марије (Луца) из 1895. године и Св. Николе, која је подигнута 1999. године, за досељене Јањевце.

Карта

```
{mosmap
width='500'|height='400'|lat='43.980235'|lon='15.960938'|zoom='14'|zoomType='Small'|zoomNew=0|mapType='Satellite'|showMaptype='0'|overview='0'|text=""|lang=""}
```

Демографија

У следећој табели су дати подаци о броју становника од 1857. до 1953. године [1]:

1857	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1931	1948	1953.
1333				1390				1466	1626

Дјелови Кистања су засоци: Кистање центар, Мјеркачи, Козјаци, Груловићи, Лалића-Драга, Безбрадице, Мацуре, Крнете, Торбице, Мартићи, Поповићи и Траживуци. Са свим засеоцима, према попису из 1991. мјесто је бројало око 750 домаћинстава са 2021 становника, међу којима је било 1980 Срба, 9 Хрвата, 23 Југословена и 9 осталих. То је било највеће српско село у Далмацији. У наредној табели су наведени подаци из пописа становништва одређених по народностима, вршених у ФНРЈ, односно СФРЈ од 1961. до 1991 [2][3][4][5]:

Година	Укупно	Срби	Хрвати	Југословени	Остали
1961.	2246	-	-	-	-
1971.[нп.1]	2175	2108			24
1981.	1976	1835			15
1991.	2021	1980			9

Новоформираној општини Кистање припадају насеља: Бивичино Село, Ћеврске, Гошић, Ивошевци, Какањ, Кистање, Колашац, Крњеуве, Модрино Село, Нунић, Парчић, Смрдеље, Вариводе и Зечево. Према попису из 2001. у општини је било 3038, а у насељу Кистање 1752 становника [6].

Насеље	Укупно	Срби	Хрвати	Остали
Општина	3038	1736		1255
Кистање	1752	-		-
Бивичино Село	186	-		-
Ћеврске	248	-		-

Гошић	24	-	-	-
Ивошевци	359	-	-	-
Какањ	33	-	-	-
Колашац	45	-	-	-
Крњеуве	62	-	-	-
Модрино Село	28	-	-	-
Нунић	105	-	-	-
Парчић	нема	-	-	-
Смрдеље	62	-	-	-
Вариводе	93	-	-	-
Зечево	41	-	-	-

Презимена из Кистања

У Кистањама постоје изворна презимена као што су:

- Баљковић - Православци
- Барић - Католици
- Безбрадица - Православци
- Бијелић - Православци
- Биланџија - Католици
- Бјелановић - Православци

- Бјељац - Православци
- Бокун - Православци
- Вујасиновић - Православци
- Вукчевић - Православци
- Гњидић - Православци
- Груловић - Православци
- Грчић - Православци
- Добрић - Православци
- Драговић - Православци
- Дубајић - Православци
- Илијашевић - Православци
- Јерковић - Православци
- Јолић - Православци

- Карановић - Православци
- Королија - Православци
- Кричка - Православци
- Крнета - Православци
- Кутлача - Православци
- Лалић - Православци
- Летуница - Православци
- Љубовић - Православци
- Мацура - Православци
- Малешевић - Православци
- Мартић - Православци
- Машић - Православци
- Масникоса - Православци
- Матијевић - Православци
- Мажибрада - Православци
- Николић - Православци
- Новаковић - Православци
- Огњеновић - Православци
- Пекић - Православци

- Перић - Православци
- Поповић - Православци
- Рађен - Православци
- Рељић - Православци
- Старчевић - Православци
- Ступар - Православци
- Тишма - Православци
- Торбица - Православци
- Траживук - Православци
- Ћалић - Православци

- Ћосић - Православци
- Угрчић - Православци
- Цвјетковић - Православци
- Чоловић - Православци
- Чотра - Православци
- Шарић - Православци
- Штрбац - Православци
- Шуша - Православци
- -

У селу су биле бројне крсне славе, као на примјер: Свети Никола за породице Лалић, Груловић, Штрбац, Поповић, Гњидић итд, Свети арханђел Михаило (Аранђеловдан), 21. новембра, славили су Мацуре, а Светог Ђурђа: Матијевићи, Безбрадице, Королије, Чоловићи и Добрићи. Свети Стефан је крсна слава породице Ћосић, а Свети Јован, Јолићима и Тишмама. Баљковићи славе Лазареву суботу, а Бјелановићи Светог Козму и Дамјана.

Економија

Из нешто старије историје, битан је датум оснивања Српске Кредитне Задруге, из 1908. године (регистрована 1909), а Српски Земљораднички савези оснивани су у околним селима: у Ервенику 1908, Ивошевцима, Радучићу и Полачи исте године, а у Плавну 1909. године. Док је Српска штедионица у мјесту отворена давне 1894. године.

У мјесту је било крајем 80-их година, петнаестак угоститељских, као и приближан број трговачких радњи. Затим робна кућа, станица милиције, мјесни уред, Дом културе и бензинска станица. Радила су и два творничка постројења, погон ТВИК-а и погон Фабрике намјештаја "Јадран" из Загреба. На самом крају осамдесетих година, број објеката мале привреде је порастао.

У близини бензинске станице ИНА, саграђен је и ватрогасни дом, као и здравствена и ветеринарска амбуланта, а на платоу између амбуланта и пута за Манастир, сваког петка се одржавао сточни сајам [7].

Култура, образовање и спорт

Кистање су у 19. вјеку припадале општини Бенковац. Имале су мушку двогодишњу основну школу, година: 1848, 1876, 1890. и 1900. Поред старе школе, у Кистањама је у периоду од 1987. до 1989, саграђена нова Основна школа „Јован Мартић“, са свим пратећим кабинетима и објектима, као и нова спортска сала и спортски терени на отвореном простору.

Кистање су биле и спортско-културни центар овог дијела Буковице, а главни спортски клуб до 1988/9. био је НК „Буковица“ (основан 1969), који се такмичио у Далматинској ногометној лиги (сјевер), 1981/82. године такмичио се у јединственој Хрватској ногометној лиги. Клуб је имао омладинску ногометну школу у Биовичину селу и Ћеврскама, те 95 активних играча разног узраста [8]. Примат му касније одузима, новоосновани Кошаркашки клуб „Кистање“.

Поред спортских клубова у Кистањама су била и друштва:

- Туристичко друштво „КРКА“ – Кистање (1986)
- Ловачко друштво „Буковица“ – Кистање (1958)
- Риболовачко друштво „Пастрма“ – Кистање (1985)

Крајем 80-их година, обновљена је и културна манифестација по имену „Буковачки Караван“, са низом спортских и културно-умјетничких изведби, као што су биле: буковачка свадба, сотра фолклорних група, пјевачке вечери итд. Због догађаја који су уследили 1991. године, одржана су само два „Буковачка Каравана“ [7].

Видео запис

{youtube}28VxorFGvhA{/youtube}

{youtube}XOIhQPr5aZ0{/youtube}

Напомене

1. нп.1 1981. године насеље је повећано припајањем насеља Кистање Село. За то бивше насеље попис садржи податке до 1971.

Референце

- 1.^ Државни завода за статистику Републике Хрватске: Насеља и становништво РХ од 1857-2001. године, Загреб, 2005.
- 2.^ Савезни завод за статистику и евиденцију ФНРЈ, попис становништва 1961. године.
- 3.^ Савезни завод за статистику и евиденцију СФРЈ, попис становништва 1971. године.
- 4.^ Савезни завод за статистику и евиденцију СФРЈ, попис становништва 1981. године.
- 5.^ Савезни завод за статистику и евиденцију СФРЈ, попис становништва 1991. године.
- 6.^ Република Хрватска: Државни завод за статистику, попис становништва 2001. године. (<http://www.dzs.hr/>)
- 7.^ Борислав Шарић, Буковица и Котари ; Београд (1998), Завичајни клуб Ћеврсачког краја "Сава Бјелановић", Cobiss.sr-id: 13268096
- 8.^ Др Здравко Рашета, Пашко Пајић, *Книн и Твик*; Книн (1985) РО Твик - Творница вијака Книн.

Спољашње везе

1. Интернет сајт *Моје Кистање нет*: <http://www.moje-kistanje.net/>
2. Интернет сајт о селу Кистање: <http://www.kistanje.com/>
3. Радио телевизија Србије, [Квадратура круга - Кистање](#) , октобар 2013.
4. [Кистање, село које је уважавао и цар Фрањо Јосип](#) , март 2012.